

Monumentnummer*: 522272

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **24 december 2001**
Kadaster deel/nr **82978/175**

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Dordrecht	Dordrecht	Zuid-Holland		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Dordrecht	P			70

Omschrijving**

Inleiding

Israëlitische BEGRAAFPLAATS met bijbehorend METAHEERHUISJE en TOEGANGSHEK. Tussen 1869 en 1870 is deze joodse begraafplaats aangelegd op een gerend stuk grond tussen de Algemene begraafplaats (thans gemeentelijke begraafplaats Essenhof) en de spoorlijn Dordrecht-Breda. Het gaat om de opvolger van de oude joodse begraafplaats aan de Hoogt, die door stadsuitbreidingen te midden van bebouwing was komen te liggen.

Omschrijving

De joodse begraafplaats is toegankelijk via een schuin op de weg geplaatst toegangshek op een brug. Deze brug overspant de sloot die het perceel omgeeft.

Het toegangshek heeft twee smeedijzeren hekdelen aan gietijzeren hekpijlers die aan weerszijden voorzien zijn van sierlijke smeedijzeren zijhekken. Op een klein voorterrein tussen hek en metaheerhuisje liggen een aantal, (DT1) 18de-eeuwse grafstenen. Op één van deze stenen is het jaartal 5530 (1770) te lezen. Op het voorterrein is ook een gedenkteken voor de slachtoffers uit de periode 1940-1945 geplaatst. De door beukenhagen aan het zicht onttrokken eigenlijke dodenakker ligt achter het metaheerhuisje.

Het metaheerhuisje is gebouwd in de voor de bouwtijd gangbare stijl van het eclecticisme. Het metaheerhuisje is opgetrokken in baksteen op een rechthoekig grondplan en wordt afgesloten door een plat dak. De gevels worden horizontaal geled door een gepleisterde plint, een doorgetrokken geprofileerde cordonlijst en een gevelbeëindiging in de vorm van een gepleisterde kroonlijst met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uitgemetselde rondboogfriezen. De symmetrische kopgevels zijn vergelijkbaar opgezet, evenals de langsgevels. De kopgevel die naar de entree gericht is, bevat een dubbele rondboogdeur met stolpnaald en rondboogprofielen en heeft een doodssymbool in de vorm van gekruiste knekels met schedel in de zwik boven en tussen de beide rondbogen. De deur wordt geflankeerd door wit geschilderde bepleisterde pilasters met octogonale bekroningen, waartussen de entreepartij bekroond wordt door een wat hoger opgaande, liggende gevelbeëindiging met boogfriesjes. Aan weersijden van deze entreepartij een spaarveld met een naar beneden gerichte fakkel. De op de begraafplaats georiënteerde kopgevel heeft een dubbele deur met rondboogvormig bovenlicht. De deurvleugels zijn aan de bovenzijde recht afgesloten. Het ijzeren bovenlicht heeft een radiale roedenverdeling. De zijgevels zijn voorzien van twee kleine, ruitvormige vensters met gemetselde, klimmende keperfriezen aan de vensteropeningen. De vensters zijn opgenomen in spaarvelden met bloktandfriezen.

De begraafplaats bestaat uit een middenpad met aan weerszijden een grafveld waarin een groot aantal hardstenen stèles op strakke regels staan. De stèles zijn voorzien van teksten in het Hebreeuws en in het Nederlands. De oudste, achter op het terrein staande, stèles dateren uit het jaar dat de begraafplaats in gebruik werd genomen (1871-1873). Zoals gebruikelijk bij joodse begraafplaatsen kent het grafveld zelf geen beplanting en is deze uiterst sober van opzet.

Waardering

Israëlitische begraafplaats met metaheerhuisje en toegangshek, van algemeen belang:

- vanwege de architectuurhistorische, cultuurhistorische en funerair-historische waarde,
- vanwege de typologische kenmerken, sobere opzet en aanleg die karakteristiek is voor een dergelijke dodenakker;
- vanwege de architectuurhistorische waarde gelegen in de bijzondere vormgeving en detaillering van het metaheerhuisje en hekwerk alsmede de hoge mate van gaafheid;
- vanwege de aanwezige graftekens, die een collectieve betekenis hebben voor het karakter van de begraafplaats door het toegepaste materiaal, vormgeving en en situering;
- vanwege de grote genealogische waarde die met de Tweede Wereldoorlog in gedachte een aandenken vormt aan de joodse gemeenschap in Dordrecht en omgeving;
- vanwege de de visuele samenhang met de ernaast gelegen gemeentelijke begraafplaats.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Poortgebouw

Begraafplaats

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument